

12 | DUBEN 2021

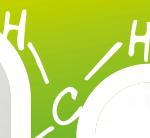
JSEM JEDNO UCHO

Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, z.s.

Cena 50 Kč

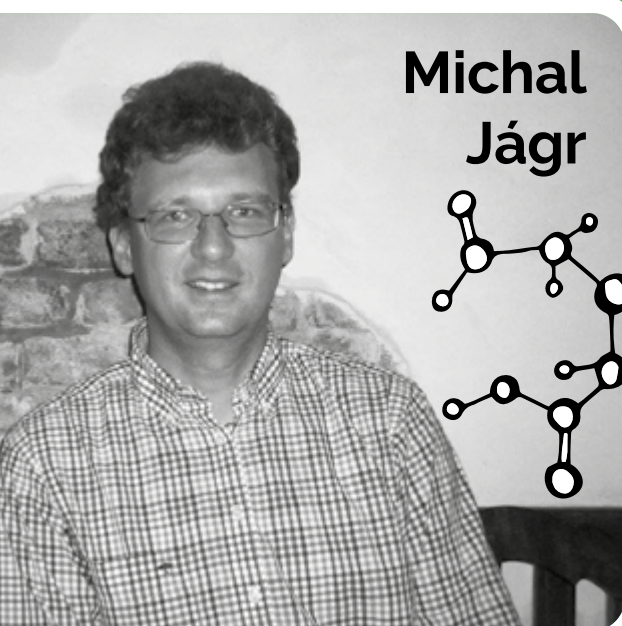
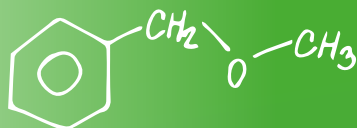

Dagmar
Kovaříková

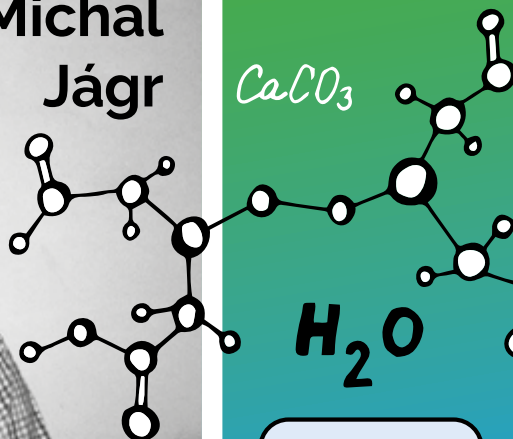

Magda
Jandusová

TÉMA
Neslyšící
a nedoslýchaví vědci

Michal
Jágr

Marie
Pangráčová

Sledujte nás!

Chcete poznat životní příběhy dalších osobností Jsem jedno ucho? Příběhy najdete zde www.snn-cr.cz/JSEM-JEDNO-UCHO.

A pokud ještě nejste fanoušky naší FB stránky Jsem jedno ucho www.facebook.com/JsemJednoUcho, určitě to napravte! :-)

 /JsemJednoUcho

 /JsemJednoUcho

Přístě se těšte:

Téma:
Technologie, které pomáhají

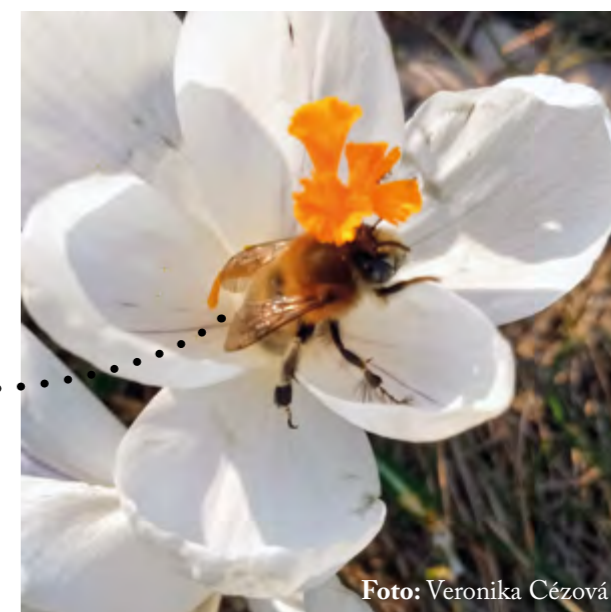
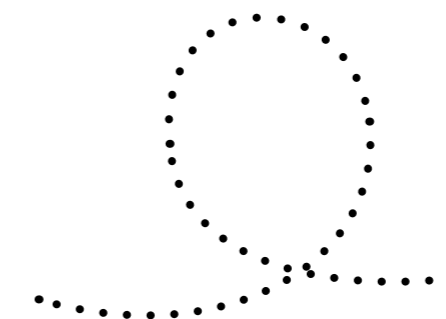
Třinácté číslo časopisu Jsem jedno ucho vyjde 14. 6. 2021.

Příspěvky, prosím, posílejte na e-mail cezova@snn-cr.cz do 20. 5. 2021.

Obsah

Úvodní slovo šéfredaktorky Veronika Cézová	4
Zamyšlení na 130 slov Ivana Zoulíková	5
Osobnost Magda Jandusová	6
Medailonky Neslyšící a nedoslýchaví vědci	9
Téma prof. Josef Syka	10
Zajímavosti Věděli jste, že...	13
Otevřený dopis na MPSV a MZ	14
Historické okénko A. G. Bell	15
Mluví se o nás Jsme v médiích!	16
Světový den sluchu 3. 3. 2021	19
Svazem letem světem <i>Nová rubrika!</i>	20
Projekt Jsem jedno ucho Rok 2020 v číslech	24
To jsme my Šárka Prokopiusová <i>Nová rubrika!</i>	26
Na návštěvě ve škole Valašské Meziříčí <i>Nová rubrika!</i>	30
VOŠ Hradec Králové Tlumočnictví ČZJ	37
Evropský projekt Zkvalitňujeme sociální služby pro neslyšící	38
Životní jubileum Jaroslav Paur	40

*Redakce časopisu
Jsem jedno ucho
přeje
příjemné jarní dny!*

Foto: Jiří Čejka

Foto: Veronika Cézová

ÚVODNÍ SLOVO ŠÉFREDAKTORKY

Psal se 10. března 2020. Do Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR za mnou přišel na rozhovor organizátor konference INSPO Jaroslav Winter. A jeho první věta – hned po pozdravu – zněla: „INSPO je zrušené!“

Tehdy ještě nikdo netušil, jak moc covid-19 zasáhne do našich životů. Jakýsi šestý smysl mi však říkal, že to bude průšvih. Samozřejmě jsem nevěděla, jak moc velký. Přesto jsem se ze dne na den rozhodla změnit téma dubnového časopisu.

Z avizovaného Titulkování pořadů v televizi na Koronavirus jako příležitost. A místo Vlastimila Chlumského se na titulce objevil právě Jaroslav Winter...

Za ten rok se toho událo spoustu. Zatímco Jaroslav Winter se stal zároveň 60. osobností Jsem jedno ucho, dva týdny po vydání tohoto časopisu – na konci dubna – představíme již 100. osobnost! A nebude to nikdo jiný než doktor Josef Brožík.

Ale vraťme se zpátky k tomu, co se stalo. Nebo spíše nestalo. Rok se s rokem sešel. A koronavirová pandemie nabrala na obrátkách, takže se konference INSPO nekonala ani letos na jaře. Zastavil se nejen kulturní, ale i spolkový život v našich pobočných spolcích po celé republice.

Z tohoto důvodu jsme pozastavili i náš pravidelný seriál, kde jsme vám představovali naše pobočné spolky. Ten poslední vyšel právě před rokem. A přinesli jsme vám ho na poslední chvíli.

Pamatuji si to jako dnes, jak jsem jela do Zlína. Už v té době bylo jasné, že dojde k nějakému omezení setkávání lidí. Maximální povolené počty lidí ve skupinách se postupně snižovaly. A všichni víme, kam až to vedlo. K tvrdému lockdownu a uzavření republiky...

Jak už jsem nastínila – před rokem jsme dubnové číslo pojali v duchu Koronavirus jako příležitost. A po roce, kdy počty nakažených neklesaly a z roušek jsme se dopracovali až k povinným respirátorům, jsme si mohli buďto zoufat. Nebo... To opět pojmout jako příležitost.

Příležitost pro to dělat věci jinak. Vidět je jinými očima. Zapojit technologie. Vymyslet nové věci, nové rubriky.

A přesně tak vznikly hned tři nové rubriky, které najdete v tomto čísle. První rubrika se jmenuje *To jsme my*. V každém čísle vám velmi detailně představíme jednoho zaměstnance

ZAMYŠLENÍ NA 130 SLOV IVANA ZOULÍKOVÁ

Sluchová vada ve vědě není výrazný handicap

*„Každý,
kdo pracuje
v laboratoři,
dobře ví, jak je
vedle odborných
znalostí důležitá
trpělivost
a pevná vůle.“*

Svazu. A první je – kdo jiný – než naše prezidentka Svazu Šárka Prokopiusová.

Druhou rubrikou je *Svazem letem světem*, která přináší průřez perličkami – takové malé „kdo, co, kde, kdy, jak a proč“.

Poslední – třetí rubrikou – je reportáž nazvaná *Na návštěvě ve škole*, kde vám každé dva měsíce představíme jednu školu, kde se vzdělávají studenti se sluchovým postižením. Jako první vám ukážeme školu ve Valašském Meziříčí, kam jsme zavítali. A v následujícím – červnovém čísle – přijde na řadu škola v Ječné ulici v Praze 2.

Jak bude vypadat svět za rok? To nikdo neví. Každopádně – co víme a můžeme vám slíbit – my budeme i nadále spojovat svět slyšících a neslyšících. Budeme i nadále přinášet příběhy těch, kteří jsou Neslyšící, neslyšící, nedoslýchaví, postižení tinnitem nebo jsou uživateli kochleárního implantátu...

Budeme stále jedno ucho. Naslouchat. Hájit práva lidí se sluchovým postižením. A ukazovat výjimečné osobnosti, které se prosadily. Navzdory sluchovému handicapu. Jako třeba vědci z tohoto čísla...

Přeji vám příjemné počtení a buďte jedno ucho! ■

Vaše Veronika

tisková mluvčí Svazu neslyšících
a nedoslýchavých osob v ČR

Vědecký svět je trochu uzavřeným světem, ve kterém jsem se pár let pohybovala. Sluchová vada není ve vědě výrazný handicap. Každý, kdo pracuje v laboratoři, dobře ví, jak je vedle odborných znalostí důležitá trpělivost a pevná vůle. Znam těžce sluchově postiženého

vědce i pár žen. Všem je společné, že se bez ohledu na sluchovou vadu dokáží bez problémů domluvit. Své výsledky umí obhájit, konfrontovat s kolegy, shrnout a reprezentovat na veřejnosti i v tisku. K tomu je potřeba maličkost, která není tak úplně samozřejmá mezi

neslyšícími a tou je perfektní odezírání a vůbec precizní znalost českého jazyka. Obdivuji je, že si nikdy nestěžují na složitější pracovní podmínky. Svou inteligencí dokáží rozličnými způsoby kompenzovat své neslyšení. A samozřejmě jim nechybí ani smysl pro humor. ■

MAGDA JANDUSOVÁ: Zkoumala jsem, kolik by člověk musel vypít piva, aby získal denní dávku vitamínu B2

Když si Magdina maminka všimla, že její dcera nereaguje na zvuky, hned své obavy sdílela se svým manželem. „Tatínek shodou okolností pracoval pro neslyšící v Unii neslyšících Brno ve Vodově ulici. Díky tomu, že se setkal s neslyšícími, měl od nich informace, jak zjistit, jestli mám opravdu ztrátu sluchu. A pokud se potvrdí, jak dál postupovat,“ vypráví dnes třiatřicetiletá Magda Jandusová.

Přestože je celá její rodina slyšící, rodiče se s jejím sluchovým handicapem vyrovnali skvěle. A to právě díky informacím od samotných neslyšících, které přišly v ten správný čas – ještě před samotnou diagnózou u lékaře.

S dcerou neznakujte!

Naopak některé rady odborníků se minuly účinkem. A mohly nenávratně napáchat spoustu škod. „Mamka se na začát-

ku řídila radami odborníků, kteří jí řekli, že bych neměla znakovat. Mezi mnou a mamkou však docházelo k frustraci, neboť jsme si nerozuměly. Nedokázala jsem jí říci, co chci. Mamce jsem nerozuměla. Byl to tedy nakonec taťka, který mamce doporučil, aby zkusila – navzdory názorům odborníků – znakovku.“

A světe div se! Od té doby, co se její maminka naučila základy znakového jazyka, začaly si spolu rozumět.

Nejen Magda, ale i lékaři dodnes neví, čím je její ztráta sluchu způsobená. „Zkoumá mě však genetička z Fakultní nemocnice v Motole, hledá příčinu. Tak uvidíme...“

„Výběr byl nasnadě – abych mohla lépe stíhat komunikaci s lidmi. A to nabízí právě laboratoř, neboť v ní nemůže pracovat třicet lidí najednou.“

Mezi neslyšícími spolužáky se nudila

Magda chodila se svou slyšící sestrou do běžné mateřské školy na vesnici, kde měli chalupu poblíž školy. Pak se rodina přestěhovala zpátky do Prahy. A Magda začala docházet do mateřské školy pro neslyšící v Radlicích, kde pokračovala i na základní škole.

„Ale pouze do druhé třídy. Moje třídní učitelka si všimla, že se nudím, neboť pro mě bylo učivo snadné. Rodičům tedy doporučila, abych zkusila Ječnou pro nedoslýchavé.“

Rodiče dali na doporučení učitelky. Magda nakonec na škole pro nedoslýchavé v Praze 2 zůstala až do maturity na tamním gymnáziu.

„Nejhorší to bylo – co se komunikace týče – na základce. Všichni mí spolužáci byli nedoslýchaví, se mnou ale začali více znakovat,“ usmívá se Magda. Na gymnáziu už to podle ní bylo vyrovnanější. „První půlka byla neslyšící, druhá nedoslýchavá. Všichni jsme znakovali. Zlaté časy!“ směje se a dodává, že nikdy neměla problém

srovnat se se svým sluchovým handicapem, neboť kolem sebe vždy měla úžasně lidi.

Práce v laborce? Pracujete s minimem lidí

Po zkoušce z dospělosti vyrazila na další studia do Brna na Ústav chemie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity.

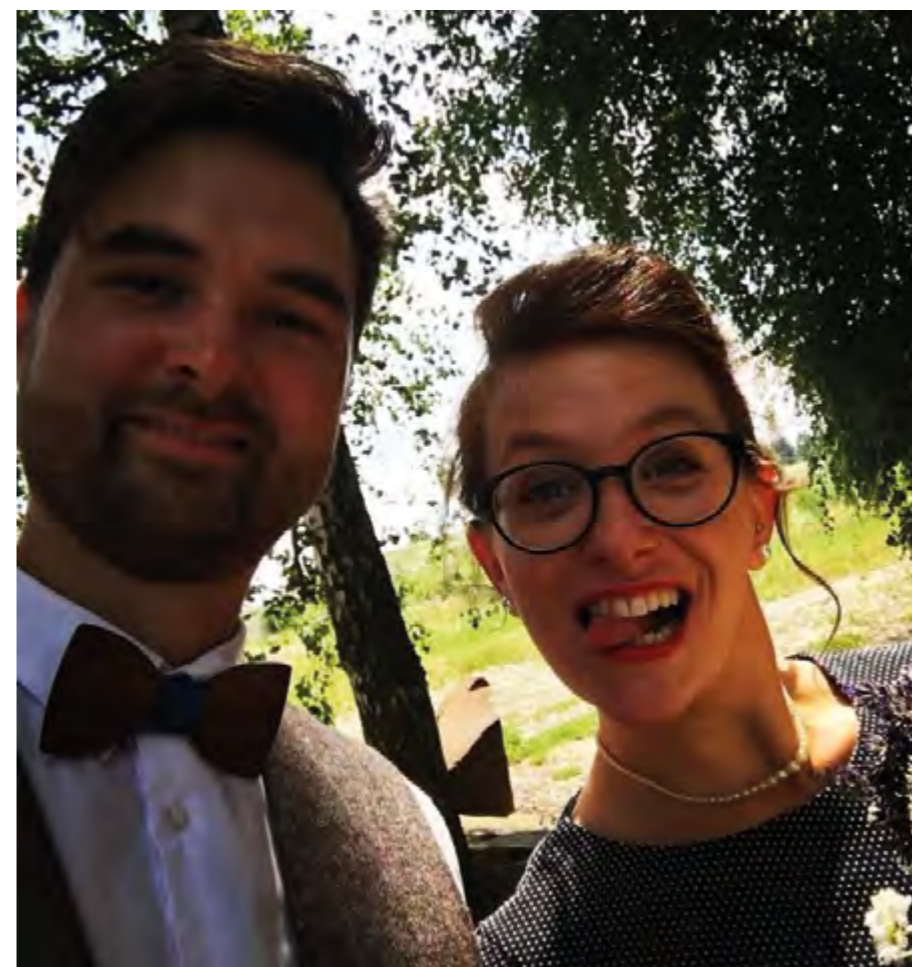
Pragmaticky – vzhledem ke svému sluchovému handicapu – si vybrala obor, kde bylo minimum lidí. „Výběr byl nasnadě – abych mohla lépe stíhat komunikaci s lidmi. A to nabízí právě laboratoř, neboť v ní nemůže pracovat třicet lidí najednou,“ vysvětluje Magda, která práci v laboratoři popisuje jako rutinní s minimem lidí. „A výhodou je, že má vždy budoucnost.“

Práce v laboratoři podle ní je – na rozdíl od jiných prací – vhodná i pro lidi se sluchovým handicapem. „Jakmile se do toho dostanete, jde to jako po másle. Ale samozřejmě také hodně záleží na kolektivu.“

„Například čistírny odpadních vod nevyčistí vodu od sladidel či antibiotik stoprocentně. Zkoumala jsem nejen, která sladidla jsou nejhorší, ale i další aspekty.“

Riboflavin v pivu

Široká veřejnost má často vědce za podivíny, kteří jsou zavření v laboratořích a bádají o věcech, kterým laik nemůže rozumět. To však rozhodně není případ Magdy. Obě její závěrečné

práce – bakalářská i diplomová – mají praktický přínos a jsou i pro běžnou populaci srozumitelné.

„Bakalářskou práci jsem nazvala *Stanovení riboflavinu v pivu*. A proč jsem si vybrala právě toto téma? Zaujalo mě, že bych pracovala s pivem,“ směje se Magda, která jedním dechem dodává, že alkoholu sice neholduje, ale toto praktické téma ji zaujalo.

U různých značek pív porovnávala, kolik obsahují riboflavinu – tedy vitamínu B2. „Pro zajímavost jsem provedla i výpočet, kolik by se muselo vypít pív, aby bylo dosaženo doporučené denní dávky vitamínu B2, která se pohybuje kolem 1,1–1,3 miligramů na den. A výsledek? Muselo by se vypít přesně 441,8 mililitrů piva.“

Jak sladidla škodí

Protože ráda mlsá, v její diplomové práci *Dlouhodobý výskyt a expozice umělých sladidel v globálním životním prostředí* se zabývala sladidly. Konkrétně měla za úkol namodelovat trend, jak sladidla ovlivní prostředí, do kterého jsou vypuštěna.

„Například čistírny odpadních vod nevyčistí vodu od sladidel či antibiotik stoprocentně. Zkoumala jsem nejen, která sladidla jsou nejhorší, ale i další aspekty.“

Sen? Konečně zase spát na břiše

A co Magda zkoumá v současné době? „Nyní jsem na rodičovské dovolené,“ usmívá se Magda a dodává, že se od vědy přesunula do soukromé zdravotní laboratoře.

„Zjistila jsem totiž, že věda pro mě není to pravé ořechové, neboť mi více vyhovuje řídit se pokyny než hledat a navrhnout řešení. Tam jsem vždy narazila na komunikační bariéru.“

Mateřství ženu promění. A mnohdy natolik, že se odchýlí od původní profese. „Ráda bych si zkusila jinou práci než tu, kterou mi nabízí laboratoř. Tam totiž nemůžete mít home office, což je pro mě jako maminku největší nevýhoda.“

A jaký má Magda sen do budoucna? „Odrodit druhé dítě, abych mohla konečně spát na břiše,“ směje se. A dodává přání, které má asi většina z nás.

„Snad se brzy situace kolem koronaviru uklidní a budeme se zase moci scházet a jezdit na výlety po okolí... Snad bude svět brzy zase normální...“ ■

MEDAILONKY

Neslyšící a nedoslýchaví vědci

1 Mgr. Marie Pangráčová | 30 let

V současné době je doktorandkou katedry Fyziologie na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy a molekulární bioložkou v Ústavu organické chemie a biochemie Akademie věd ČR ve skupině Roberta Hanuse (Chemie společenského hmyzu). Zkoumá možný mechanismus extrémní dlouhověkosti u termitích králů a královen na buněčné a molekulární úrovni. Cílí na studium telomerázy a na její potenciální opravné funkce v tkáních termitů.

2 RNDr. Michal Jágr, Ph.D. | 43 let

Byl prvním člověkem s těžkým postižením sluchu, který získal velký doktorát (Ph.D.). S téměř absolutní ztrátou sluchu vystudoval analytickou chemii na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy s červeným diplomem. Jeho diplomová práce byla v daném roce ohodnocena jako druhá nejlepší v rámci celé Univerzity Karlovy. Během doktorandského studia vyvinul nové analytické metody na stanovení průmyslových zplodin v lidské krvi. Jeho práce byly publikovány nejen u nás, ale také v prestižních světových odborných časopisech. Pracoval jako vědecký pracovník Mikrobiologického ústavu Akademie věd ČR. V současné době pracuje ve Výzkumném ústavu rostlinné výroby v Praze-Ruzyni, kde na hmotnostním spektrometru analyzuje například pesticidy v půdách nebo přírodní antioxidanty či mykotoxiny v ovsu a pohance.

3 Mgr. Dagmar Kovaříková | 35 let

I když pochází z vizovických kopců, od dob studií žije v Brně. Narodila se jako jediná neslyšící v rodině. Když jí byly čtyři roky, nastoupila do školky pro sluchově postižené na Svatém Kopečku u Olomouce. Po dokončení základní školy se rozhodla pro obor Zubní technik v Berouně. V té době ji zdravotnictví zaujalo natolik, že se rozhodla pokračovat na Masarykově univerzitě v oboru Zdravotní laborant. Díky podpoře Střediska Teiresias a vyučujících na Lékařské fakultě absolvovala tento obor kompletně v českém znakovém jazyce. V průběhu studia měla možnost podílet se také na tvorbě odborné znakové zásoby v oblasti přírodních věd. Jelikož ji studium naplňovalo, rozhodla se pokračovat distančně na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, kde absolvovala inženýrský obor Technologie potravin. Souběžně se studiem získala zaměstnání v Mezinárodním centru pro telemedicínu (MDT), kde se dnes na seniorní pozici věnuje hodnocení EKG. Některé výsledky své práce měla možnost aktivně prezentovat na výročním sjezdu České kardiologické společnosti a pasivně na mezinárodním Kongresu ESC (European Society of Cardiology) v Paříži.

PROF. JOSEF SYKA

Hlučná multikina dětem ničí sluch

Když se řekne sluch, snad každému se vybaví ucho. Každému... kromě profesora Josefa Syky.

„Ucho je pro mě příliš jednoduchá záležitost,“ říká vědec, který se celý život zabýval neurofyziologií sluchu, sluchovým systémem a vlivem hluku na člověka.

Jeho primárním zájmem bylo studium procesů, které se dějí v mozku. „Moje cesta na lékařskou fakultu ale vedla tak trochu oklikou. Můj příběh je totiž trochu složitější a souvisí s tím, jaká byla v 50. letech atmosféra, když jsem končil na gymnáziu v Litoměřicích.“

V lomu jsem si vylepšil kádrový profil

Psal se rok 1956 a v Maďarsku byla tzv. kontrarevoluce. „Utulil se režim a mě

kvůli protikomunistickému postoji otce nepustili na vysokou školu. Dva roky jsem pracoval na stavbě a v lomu, abych si vylepšil kádrový profil, a mohl tak na vysokou školu. A právě ty dva roky byly dostatečně dlouhá doba na to, abych si ujasnil, že se chci věnovat výzkumu mozku.“

Profesor Syka je celý život vášnivým čtenářem. A není překvapením, že nejraději čte o tom, jak funguje lidský mozek.

„Zatímco sluch je vstupní bránou k tomu, abychom se orientovali v prostoru, mozek je vstupní bránou k myšlení. Sluch je důležitý, ale pro mě jako pro vědce je spíše součástí mozkové činnosti,“ vysvětluje profesor Syka.

Sluch? Není to jen vnitřní ucho

A doplňuje, že ho poslední dobou zaměstnával článek do odborného periodika Hearing Research, kde publikoval své poznatky o stařeckém slyšení – o vlivu stárnutí na sluch. Na toto téma také se svým americkým kolegou před dvěma týdny spolupřednával odborné sympozium v rámci mezinárodního virtuálního kongresu světové Asociace pro výzkum v otolaryngologii.

„Můj pohled je netradiční. Nezajímá mě totiž, co se děje ve vnitřním uchu, ale v celém tom systému. Ukazuje se, že poruchy sluchu souvisí se stárnutím. Mohou být totiž postiženy i části mozku.“

Profesor Syka upozorňuje, že mnoho lidí má sluch spojený pouze s vnitřním

uchem. „Sluch ale není jen vnitřní ucho. Je to celá složitá sluchová dráha a na ni napojená mašinerie, která vytváří řeč.“

Hluk: problém moderní civilizace

Značnou část svého života zasvětil zkoumání toho, jaký vliv na sluch má hluk. „Je totiž pochopitelně jedním z problémů moderního věku, současné civilizace. Přestože na to nejsou studie, je zřejmé, že hluk nikdy nebyl tak intenzivní jako v dnešní době. A právě proto nás, vědce, zajímá, co se děje nejen ve vnitřním uchu, ale v celé sluchové dráze.“

A jak vypadají takové pokusy, při kterých je zkoumán hluk? Dělí se na část experimentální a na slyšení u člověka. „Na pokusných zvířatech – na potkanech a myších – nás zajímá kritická perioda slyšení. Potkání mládě vystavíme hluku 120 decibelů po dobu osmi minut. A měříme, jak negativně hluk ovlivňuje rozvoj centrální sluchové dráhy.“

Zatímco za dob postgraduálních studií dělal profesor Syka experimenty na kočkách, morčatech nebo králíciích, dnes už zbývají jen potkani a myši. „V dnešní době by bylo eticky nepřijatelné, aby se pokusy dělaly například na kočkách. Myši a potkani jsou navíc vhodní z experimentálního hlediska, neboť žijí maximálně dva roky a jejich vývoj je velmi zrychlený. Dospívají už kolem 30. dne po narození.“

„Pokud má člověk tinnitus, musíme mu věřit, neboť nemáme žádný objektivní záznam. Neexistuje žádný způsob, jak jej změřit.“

Neslyšící potkani

Zajímavostí podle profesora Syky je, že potkani po narození neslyší. Jejich ucho

a zevní zvukovod se otevírají až 12. den od narození. Pokusy je tak možné provádět v přijatelném časovém intervalu.

„Naopak u lidí je to tak, že dítě slyší už ve 3. trimestru v těhotenství,“ poukazuje a přiznává, že u lidí není vědecké bádání tak intenzivní.

„Spíše se zabýváme průběhem stárnutí ve sluchovém systému. A také tím, co se děje, když mají lidé tinnitus. K tomu používáme různé audiologické metody. Dokonce jsme vytvořili vlastní audiometr. Využíváme také magnetickou rezonanci – a v této oblasti spolupracujeme s IKEMem.“

Celoživotní zájem jménem tinnitus

Kromě hluku je předmětem jeho celoživotního zkoumání i tinnitus. „Znám lidi, kteří by dali přednost tomu, kdyby raději vůbec neslyšeli. Nebo i takové, pro které je tinnitus tak nesnesitelný, že bijí hlavou o zeď a pomýšlejí na sebevraždu... Přestože se výzkumu tinnitu věnuje spousta lidí, stále o něm mnoho nevíme. A bohužel je zatím v nedohlednu i lék.“

Profesor Syka vysvětluje, že tinnitus je subjektivní pocit. „Pokud má člověk tinnitus, musíme mu věřit, neboť nemáme žádný objektivní záznam. Neexistuje žádný způsob, jak jej změřit. Dokonce ani u zvířat ho nemůžeme přesně změřit a říci, že toto je tinnitus.“

Zkoumání tinnitu u zvířat funguje následovně. Potkana v laboratoři vystaví velmi intenzivnímu hluku, který může u zvířete vyvolat tinnitus. A vědci sledují, jak zvíře reaguje na krátký silný zvuk, před nímž ještě proběhne krátká pauza v šumu pozadí.

„Když má zvíře tinnitus, pauzu v šumu pozadí neslyší, a jeho reakce na krátký intenzivní zvuk je jiná než u zdravého potkana bez tinnitu.“

První ztráty sluchu? Kolem 30. roku

Ztráta schopnosti slyšet vysoké frekvence zvuku souvisí s věkem. A k prvním ztrátám sluchu podle profesora Syky u zdravého člověka dochází již kolem třicátého roku života.

„Čím jsme starší, tím více přestáváme slyšet vysoké frekvence. Dotýká se to například poslechu hudby. Tuto schopnost postupně ztrácíme. Ale ve vysokém věku to není nic tragického.“

Jak slyší on sám ve svém věku – v 80 letech? „Mám to štěstí, že nemám genetické pozadí, které by naznačovalo zhoršení sluchu s věkem. Moji rodiče slyšeli dobře i ve vysokém věku. Dnes se ale zcela přesně neví, které geny mohou za to, že lidé špatně slyší. Jen se ví, že jich je celá řada. Podle nejnovějších výzkumů je se ztrátou sluchu spojeno asi 150 genů.“

TEXT: Martina Kopecká, Veronika Cézová

Hlasitý poslech nenávratně ničí sluch

Přestože podle profesora Syky neexistuje populační studie, která by dokazovala, že současná populace slyší hůře než například populace v šedesátých letech, je zřejmé, že jsme vystaveni větší hlukové zátěži.

„Vezměte si třeba jen rockové koncerty nebo plesy. Jsou naprosto přehlušené. Člověk tam neslyší vlastní slova. Už asi deset let pozoruji, že je to čím dál tím horší. A jediný možný únik? Utéct z toho prostředí,“ směje se profesor Syka, který přitom přiznává, že si s manželkou čas od času chodí zatančit na parket.

„Hlasitá hudba na plesích vzbuzuje příjemné vjemy, vyplavují se endorfiny... Ale komunikační schopnost řeči se v tom hluku ztrácí,“ upozorňuje.

Ve špičkách neuvěřitelných 110 decibelů

Stejně tak varuje rodiče, kteří mají malé děti, před častou návštěvou multikin. „Třicet let od revoluce jsem byl poprvé v kině. S vnučkami v jednom pražském multikině. A nepříjemně mě překvapilo, jak hlasitě bylo promítání. Jak mohou vystavovat tak malé děti takovému hluku? S kolegy jsem pak navštívil hned několik promítání, kde jsme měřili úroveň hluku v decibelech. A výsledek? Jelikož se používají ekvivalentní hodnoty za určité období, kritická hladina hluku překročena nebyla. Ale! Ve špičkách, které sice byly krátké, avšak jich tam bylo mnoho, jsme naměřili až 110 decibelů! Když jsou malé děti takovému špičce vystaveny často, je zřejmé, že jim to poškozují sluch,“ vysvětluje profesor Josef Syka.

V průměru s kolegy naměřili 72 decibelů. „Pro představu – na rušné křižovatce je úroveň hluku 80 decibelů. Problém u multikin je však v tom, že dítě je tomu hluku vystaveno po celou dobu a ty špičky jsou zkrátka nebezpečné. U dospělých mi to nevádí, ale když jde o tří, čtyřleté děti... Sluch jim to pak ovlivní na celý život.“

A připomíná i dřívější problém s inkubátory. „Zpočátku byly strašně hlučné. A když lékaři dali do inkubátorů nedonošené děti, poškozilo jim to systém vláskových buněk.“

Technici na plesích a koncertech jsou šilenci

Jeden z největších hluků podle svých slov zažil na plesu v Obecním domě, kde zpívala Anna K. „Byl to takový rámus, až se v jednu chvíli vyprázdnil sál. Nebyla to však vina zpěvačky, ale techniků, kteří mají na starosti zesílení.“

„Nejen mnohé koncerty, ale i plesy ovládají šilenci, kteří nás chtějí připravit o sluch. Za nás takový rámus nebyl,“ směje se.

A jak je podle něj možné, že lidé, přestože jim hlasitá hudba – ať už na plesích nebo ve sluchátkách – ničí

sluch, hudbu poslouchají stále dokola a návštěvy hlučných míst si neodprou?

„Všechno je to o regeneraci. Lidé se totiž spoléhají na to, že když se zvedne sluchový práh a oni mají zalehlé uši, po plesu či koncertu jsou za dva tři dny zase v pořádku. Spoléhají na to, že to tak bude věčně. Pokud se to ale opakuje často, přejde to do trvalého poškození sluchu,“ varuje. Problém je podle profesora Syky hlavně v tom, že si to mladí lidé neuvědomují. „Když je vám osmnáct let, myslíte na to, co bude v sedmdesáti?“ klade si řečnickou otázku. ■

VĚDĚLI JSTE, ŽE...

Kdo máte Facebook a jste fanoušky Svazu či projektu Jsem jedno ucho, určitě jste si všimli, že pro vás natáčíme krátká osvětová videa Věděli jste, že... Přinášíme vám malou ochutnávku.

Máte tipy, co by v dalších dílech nemělo chybět? Napište na cezova@snn-cr.cz.

Děkujeme!

Věděli jste, že...

- 1 ...na základě dlouholeté spolupráce Centra pro zdravotně postižené Libereckého kraje – pod hlavičkou SNN ČR – a Krajské vědecké knihovny v Liberci získala právě tato knihovna historicky první certifikát Handicap Friendly za práci pro neslyšící lidi? Stalo se tak díky CODA tlumočnickovi Karlu Redlichovi.
- 2 ...existují speciálně vycvičení asistenční psi pro neslyšící? Neslyšící mohou pro usnadnění života využívat služeb tzv. signálních psů. Signální pes upozorní neslyšícího na různé zvukové signály, např. na zvonění budíku, telefonu či zvonku, na volající osobu, pláč miminka, houkající sanitku nebo na domácí spotřebiče apod. Také upozorní na pád předmětu v případě, že si toho neslyšící nevšimne (např. na pád klíčů na chodník).
- 3 ...se ve znakovém jazyce vyskytují nářečí? Znakový jazyk nejen že není stejný na celém světě (což si ještě stále mnoho lidí myslí), on není stejný dokonce ani na území jednoho státu. Jako máme nářečí v mluveném jazyce, máme je i v jazyce znakovém. Znakový jazyk je tedy velmi odlišný nejen v Čechách a na Moravě, ale i mezi jednotlivými městy.
- 4 ...první Deaflympiáda se konala již v roce 1924 v Paříži? Od té doby se Deaflympiáda opakuje, až na výjimky, každé 4 roky pod záštitou Mezinárodního olympijského výboru. Aby byly podmínky pro všechny sportovce s různou kompenzací sluchu stejné, nesmí sportovci během sportovního výkonu používat žádné kompenzační pomůcky.
- 5 ...očekávaná marvelovka The Eternals představí vůbec první neslyšící superhrdinku? Představitelka této role, herečka Lauren Ridloff, je sama neslyšící. Snímek měl být uveden do kin již koncem roku 2020, ale kvůli průtahům z důvodu pandemie koronaviru byla premiéra odsunuta až na listopad 2021.
- 6 ...letišť Václava Havla Praha nabízí videa v českém znakovém jazyce? Na webových stránkách letiště můžete zhlédnout informační videa pro neslyšící. Video v ČZJ jsou zároveň opatřena titulky. Je jich celkem 14 a obsahují veškeré informace potřebné pro cestování a také informace o letišti samotném.
- 7 ...konference INSPO 2021 je naplánována na neděli 17. října? Pokud nebude možné sejít se v Kongresovém centru Praha, konference se uskuteční online v pátek 15. října. Všem, kdo si zakoupili vstupenky na loňskou neuskutečněnou konferenci a ponechali si je, budou peníze vráceny zpět. To přislíbil Jaroslav Winter, předseda BMI sdružení a organizátor konference INSPO o technologiích pro osoby se specifickými potřebami.
- 8 ...Český statistický úřad připravil k akci Sčítání 2021 videonápovědy pro vyplnění elektronického a listinného sčítacího formuláře v českém znakovém jazyce? Kromě toho byl k dispozici 29. března, 31. března, 5. dubna a 7. dubna vždy od 9 do 11 hodin profesionální tlumočnick, který prostřednictvím aplikace Microsoft Teams poskytoval případným zájemcům rady v českém znakovém jazyce.
- 9 ...Události České televize jsou nově dostupné v archivu i Vysílání ve znakovém jazyce? Na zástupkyni ombudsmana Moniku Šimůnkovou se v minulém roce obrátily neziskové organizace zastupující práva neslyšících. Upozornily ji, že hlavní zpravodajská relace České televize – Události – není dostupná v archivu ČT ve znakovém jazyce. Znakový jazyk je přitom mateřským jazykem tisíců lidí v České republice a tito lidé mají právo na přístup k informacím ve svém primárním jazyce. Zástupkyně se proto obrátila na ředitele ČT Petra Dvořáka, který jejím doporučením i přes technické problémy vyhověl a Události jsou od 1. března přístupné také v archivu ve znakovém jazyce.
- 10 ...sociální podnik Transkript online spustil ke Světovému dni sluchu na všech infolinkách novou službu, která převádí psaný text do mluvené podoby? Uživatel služby může nově svůj dotaz vepsat do speciálního řádku, dotaz je následně automaticky přečten syntetickým hlasem operátorovi dané infolinky a mluvená reakce operátora je nakonec přepsána profesionálním přepisovatelem do textové podoby. Díky tomu budou tyto služby moci využít i osoby se zhoršenou srozumitelností řeči či její úplnou ztrátou. ■

OTEVŘENÝ DOPIS MINISTRYNI PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ JANĚ MALÁČOVÉ A MINISTRU ZDRAVOTNICTVÍ JANU BLATNÉMU

Čtyřicet tlumočení u lékaře, šest tlumočení na úřadech, čtyři tlumočení při hledání zaměstnání a pět dalších tlumočení. Taková byla za letošní leden a únor pracovní náplň Moniky Boháčkové, tlumočnice českého znakového jazyka. Denně, spolu s dalšími kolegyněmi v první linii, vystavuje své zdraví zvýšenému riziku nákazy covidem-19. A ohrožuje tím nejen sebe a své neslyšící klienty, ale také svou rodinu.

Jako tlumočnice znakového jazyka (ZJ) denně tlumočí v průměru až v 80 procentech případů ve zdravotnických zařízeních a na úřadech. „Vím, že se ve velmi podobné situaci nacházejí i zaměstnanci pracující v jiných terénních službách, například pečovatelky. Přesto musím zmínit specifikum u tlumočnických služeb (služba dle § 56 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách), kdy je třeba pro přesnou komunikaci zohlednit potřebu chvílemi si sundávat respirátor, případně se i dotýkat klientů, zejména klientů starších nebo klientů s kombinovaným postižením, jako je hluchoslepotá,“ vysvětluje tlumočnice ZJ Monika Boháčková.

Tlumočnickou službu vykonává v přirozeném prostředí klienta, ale též zprostředkovává komunikaci s okolím klienta. A proto je nezbytné v rámci práce přejíždět.

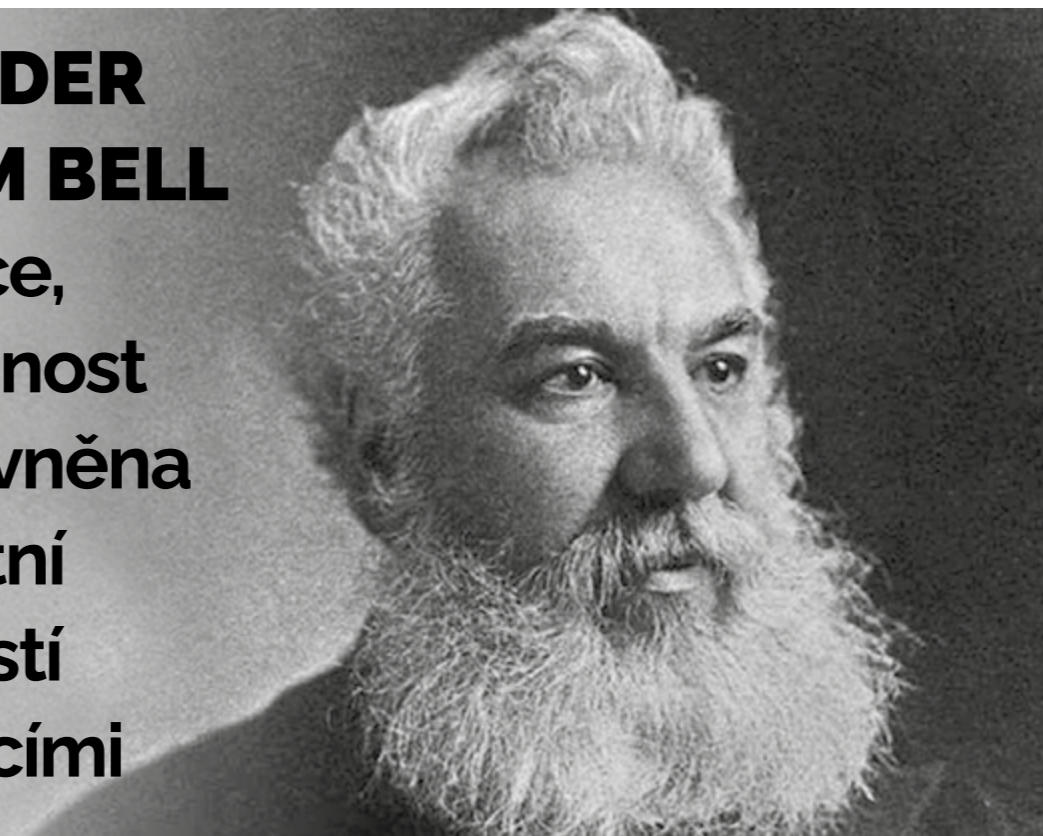
„Několikrát denně využívám MHD po celém městě. Často – z důvodu nedostatku tlumočnicků – vyjíždím hromadným prostředkem i mimo okres po celé ČR. Nás tlumočnicků je zhruba 100 na 10 tisíc neslyšících. Věřím tedy, že max. počet 200 kusů vakcín by jistě neohrozil jiné skupiny, které také na vakcínu čekají,“ popisuje Monika Boháčková.

Dětské i dospělé rehabilitace, úrazy, onkologická a jiná vážná onemocnění jako např. plicní embolie. Ale také riziková těhotenství, porody i covid-19. Všude tam jsou tlumočnické služby potřeba. A všude tam jsou tlumočníci vystaveni zvýšenému riziku.

Jako Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR vás tedy jménem tlumočnicků ZJ žádáme o přehodnocení očkovací strategie a neodkladné zařazení tlumočnických služeb do očkovacího schématu tak, aby byli tlumočníci ZJ co nejrychleji ochráněni. Je třeba si uvědomit, že své služby poskytují našim spoluobčanům, neslyšícím a dalším osobám s různými sluchovými vadami nepřetržitě – i v době nouzového stavu! ■

ALEXANDER GRAHAM BELL Vynálezce, jehož činnost byla ovlivněna celoživotní zkušeností s neslyšícími

Alexander Graham Bell (3. března 1847–2. srpna 1922, Kanada) byl skotsko-americký vědec a vynálezce, který se zabýval tvorbou lidské řeči, výchovou hluchoněmých a elektromagnetickým přenosem řeči.

Narodil se v rodině profesora fonetiky. Jeho otec Alexander Melville Bell vytvořil jako jeden z prvních fonetickou abecedu. Jeho dědeček, Alexander Bell, se zabýval fyziologií řeči. Byl totiž hercem a učitelem řečnictví. Bellova matka, která své tři syny vychovávala, brzy ohluchla a mladý Alexander se naučil znakový jazyk, aby s ní mohl komunikovat. Sám se naučil hrát na klavír a brzy se začal zajímat o akustiku.

Od 10 let studoval klasické jazyky v Edinburghu, ale zajímal se hlavně o vědu a vynálezy. Krátce působil jako učitel sluchově postižených a roku 1865 následoval svého otce do Londýna, kde působil jako demonstrátor na University College London. Tam také studoval anatomii a fyziologii, seznámil se s různými pokusy o umělou řeč i s dílem o zvuku od německého fyzika Helmholtze.

V letech 1868 a 1870 zemřeli oba Alexandrovi bratři na tuberkulózu. Otec se proto rozhodl, že se rodina odstěhuje za lepším klimatem do Kanady. Roku 1871 dostal Bell pozvání do Bostonu, kde s úspěchem začal učit neslyšící děti. Mezi nimi byla i neslyšící a nevidomá Helen Kellerová, která se stala slavnou až později, a také neslyšící Mabel Hubbard, jeho pozdější žena.

Bell byl přesvědčen, že neslyšící naučí mluvit a byl tedy proti výuce znakového jazyka, což mu později mnozí vytýkali. V letech 1873–1876 byl Bell profesorem výslovnosti a fyziologie řeči na Bostonské univerzitě. Rozhodl se zrušit svou prosperující soukromou praxi a přijal nabídku bohatých

rodičů dvou svých žáků, aby si u nich zřídil laboratoř a věnoval se svým pokusům.

V roce 1874 se telegrafní provoz neobyčejně rychle rozšířil a stal se slovy prezidenta telegrafní společnosti Western Union „nervovou soustavou obchodu“. Bellovi mecenáši byli ochotni financovat jeho výzkumy. Bell tak mohl najmout inženýra, který jeho nápady realizoval.

V roce 1876 začal Bell svůj vynález, který mezitím podstatně zdokonalil, propagovat a předvádět. Se svými společníky nabídl telefon právě společnosti Western Union za sto tisíc USD. Ta to však odmítla. O dva roky později její prezident řekl, že by za něj rád zaplatil 25 milionů, ale Bell jej už prodat nechtěl.

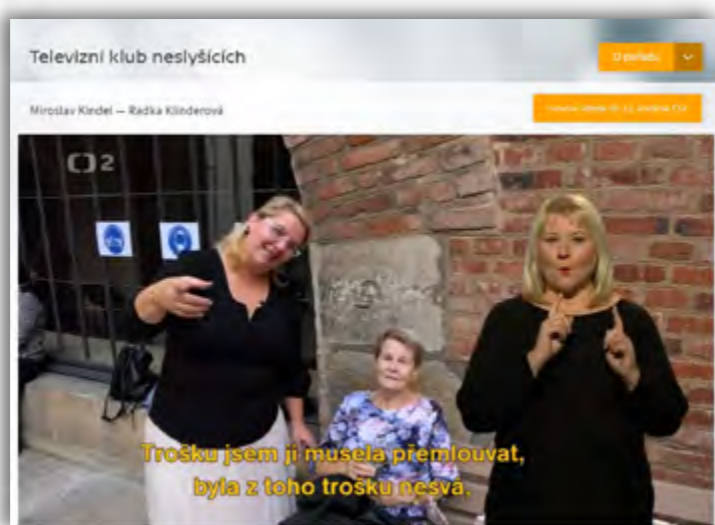
Roku 1877 se Bell oženil se svou bývalou neslyšící žačkou Mabel Hubbard, s níž měl později dvě dcery. Po svatbě odjeli na roční cestu po Evropě, kde Bell také propagoval svůj telefon. Téhož roku byla založena společnost Bell Telephone Company, která roku 1879 koupila Edisonův patent na uhlíkový mikrofon a roku 1886 už měla v USA 150 tisíc telefonních přípojek.

Jeho vynálezy zasahovaly do různých oborů, nejen do elektroakustiky. Přes technické úspěchy zůstal jeho telefon zpočátku nepovšimnut. Jako komunikační prostředek si ho nikdo neuměl představit. Ani na světové výstavě roku 1876 ve Filadelfii nevzbuzovalo instalované zařízení zprvu žádnou zvláštní pozornost. Teprve když ho objevil brazilský císař a věnoval mu svoji vladařskou pozornost, rozpomenulo se vedení výstavy na Bellův exponát a udělilo mu zlatou medaili. Byl tak motivován k dalšímu rozvoji telefonu.

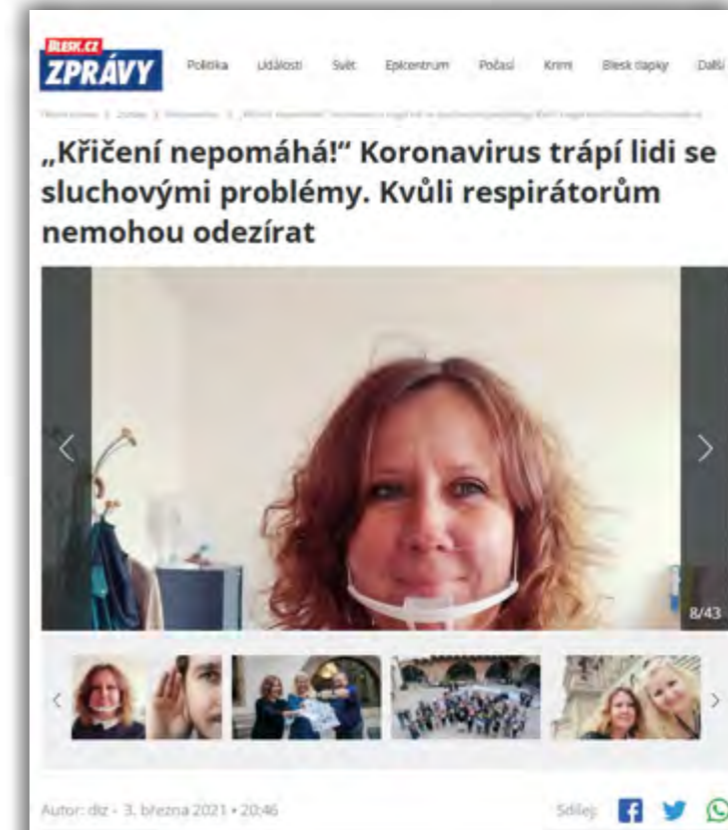
Mezi další Bellovy vynálezy patří fofon, bezdrátový optický telefon, detektor kovů, fonograf i první pokusy s magnetickým záznamem zvuku, křídlový člun a hydroplán. A v posledních řadách také audiometr na měření sluchu. ■

JSME V MÉDIÍCH!

Trošku jsem ji musela přemlouvat, byla z toho trošku nesvá.

Pandemie koronaviru komplikuje životy všech. I těch, o kterých se naneštěstí málo ví – totiž lidí, kteří trpí sluchovým postižením. Odezírání ze rtů je pro ně totiž jednou z mála možností, jak se dorozumět s okolím, ale když mají ostatní roušky – co s tím? O tom, jak se život neslyšících či nedoslyšavých lidí za poslední rok změnil a jak náročné je pro ně žít v Praze, promluvila při příležitosti Světového dne sluchu Šárka Prokopiusová, která je prezidentkou Svazu neslyšících a nedoslyšavých osob v ČR a která sama má problémy se sluchem.

Blesk.cz: Paní prezidentko, jak moc se současná pandemie koronaviru podepsala pod život lidí, kteří trpí nějakými sluchovými problémy?

Šárka Prokopiusová: „V dnešním kontextu jde hlavně o informace. Je jich plná TV, ale člověk, který neslyší, z nich nic nemá. Může si je tedy přečíst na internetu. Nedoslyšaví a ohluchlí ano, ale neslyšící, kteří komunikují znakovým jazykem, tedy jiným jazykem, než je čeština, už se v tom množství informací, v podstatě pro ně v cizím jazyce, neorientují. Pandemie kromě mnoha špatných dopadů má i jeden, pro nás, dobrý – veřejnost si uvědomila, nakolik je odezíráni součástí komunikace.“

Předpokládám, že narážíte na nutnost nošení roušek, při které je odezíráni nemožné?

„Přesně tak. Jednak jsme řešili již zmíněnou nedostupnost informací, které se obrovskou rychlostí mění, a je třeba zajistit jejich přizpůsobení, aby jim rozuměli i uživatelé znakového jazyka, a zároveň lobbovat za to, aby na ně myslela už vláda, neboť to ona je zodpovědná za to, že její informace jsou dostupné všem. Na jaře velmi dobře zareagovala Česká televize, která zavedla tlumočení do znakového jazyka u tiskových konferencí, Událostí a několika dalších zpravodajských relací.“

EuroZprávy.cz

Ministerstvo vyjednává o přednostním očkování pro terénní sociální služby

Aktualizováno 15. března 2021, 16:15 — Autor: EuroZprávy.cz / ČTK

Ministerstvo práce vyjednává s resortem zdravotnictví o přednostním očkování pečovatelů a pečovatelů, kteří docházejí domů za seniory či postiženými. Pracovníků nad 50 let, kteří se starají o potřebné v domácnostech, je 19.000. Na tiskové konferenci ČSSD to dnes řekla místopředsedkyně strany a ministryně práce Jana Maláčová (ČSSD).

10 se mi líbí 15
Sdílet
Tisk
Share

Ministerstvo práce a sociálních věcí

"Jsme v situaci, kdy stále nejsou naočkovány terénní sociální služby, ty pečovatelské. Jedná se o několik desítek tisíc lidí," uvedla Maláčová. Podle ní jediný rozdíl mezi pracovníky domů pro seniory či postižené a mezi pečovateli z terénních služeb, že terénní pracovníci docházejí za klienty domů. "Riziko (nákazy) je ještě o to větší," míní ministryně.

Maláčová řekla, že její ministerstvo o rychlejší očkování v terénních službách žádá dlouhodobě. Minulý týden o tom mluvila i s ministrem zdravotnictví Janem Blatným (za ANO). Požádala o urychlení vakcinace. "Jsme ochotni jít na roztržidli podle věku. Spočítali jsme, že 19.000 ošetřovatelů a pečovatelů je starších 50 let," řekla Maláčová.

O zařazení pracovníků terénních a ambulantních služeb mezi přednostní skupiny při očkování žádala před týdnem vládu Asociace veřejně prospěšných organizací ČR (AVPO). Varovala před výpadkem péče o potřebné, kteří žijí doma a nepobývají v ústavách a domovech. Mluvčí ministerstva zdravotnictví Barbora Peterová pak ČTK sdělila, že tento a příští měsíc dorazí celkem miliony dávek vakcín, takže se v brzké době dostane i na terénní sociální pracovníky.

Maláčovou a Blatného o co nejrychlejší očkování žádá i Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, a to pro tlumočnický znakového jazyka. I oni docházejí do domácností klientů a tlumočí jim často třeba v nemocnicích, a to i na covidových odděleních. Svaz to uvedl v otevřeném dopise, který poskytl ČTK.

Podle původního vládního očkovacího plánu je v první přednostní skupině personál domovů a stacionářů, který přichází do kontaktu s klienty. Ostatní zaměstnanci sociálních služeb, kteří se starají o potřebné, jsou ve druhé skupině. Podle pokynů k očkovací strategii je to zhruba 40.800 pracovníků. Na bodové škále mají pět bodů, tedy stejně jako seniři od 75 do 79 let či vážněji nemocní. K očkování se mohou nyní hlásit lidé nad 70 let a učitelé. Od dubna by se registrační systém měl otevřít pro další skupinu. Podle vicepremiéra a šéfa ČSSD Jana Hamáčka se dá očekávat, že kritériem bude zase věk.

helpnet.cz

Informační portál pro osoby se specifickými potřebami

Aktuálně O portálu Monitoring médií Mapa serveru Kalendář akcí

Domů / Aktuálně / Světový den sluchu 3. 3. 2021: pandemie koronaviru jako příležitost

Světový den sluchu 3. 3. 2021: pandemie koronaviru jako příležitost

03.03.2021 - 09:54

"Prosím, můžete mi to zopakovat? Nerozumím vám." Toto je věta, kterou v „době rouškové“ již použil asi každý z nás. Právě zakrytá ústa ztěžují dnes a denně komunikaci. A nejvíce na to doplácí právě lidé, kteří mají problémy se sluchem. Věděli jste, že takových je podle Světové zdravotnické organizace neuvěřitelných 360 milionů lidí? Tedy každý 20. člověk.

A jak vypadají čísla za ČR? U nás máme dle kvalifikovaných odhadů půl milionu nedoslýchavých a ohluchlých lidí a 8-10 tisíc neslyšících, kteří ke komunikaci využívají znakový jazyk. Lidé se sluchovým handicapem byli až do začátku pandemie často přehlíženi skupinou. Důvod? Sluchové postižení není vidět. Proto mu média, ale ani veřejné instituce, nevěnovala takovou pozornost jako jiným zdravotním postižením. Přitom tento typ postižení s sebou mnohdy nese – kromě problémů s běžnou komunikací – i sociální izolaci nebo problémy s duševním zdravím. „Jestli za něco můžeme být covidu-19 vděční, je to právě otevření tématu sluchového handicapu. Najednou se i zcela zdraví lidé dostávají do situace, že nerozumí v obchodě, v lékárně, na úřadech. A toto je přitom běžná zkušenost lidí, kteří mají ztrátu sluchu," vysvětluje Šárka Prokopiusová, prezidentka Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR (SNN ČR).

Právě SNN ČR, největší neziskovou organizaci pomáhající lidem se sluchovým postižením s 55 pobočnými spolky po celé republice, kontaktovalo vloni mnoho lidí, kteří měli problémy s komunikací. A nešlo jen o lidi se sluchovým handicapem, ale i o zcela zdravé jedince.

Svaz jako první proto zareagoval na problémy s rouškami a začal poptávat průhledné ochranné štíty. Zásadně se také zasadil o povolení používání těchto průhledných štítů ve školách, v nichž jsou integrovány děti se sluchovým postižením i ve speciálních školách, neboť původně to nebylo možné.

„Stejně tak jsme měli podíl na tom, že Česká televize začala přinášet podstatné části „covid“ zpravodajství i v českém znakovém jazyce. A díky naší soustavné činnosti a připomínkování jsme i na Ministerstvu zdravotnictví přispěli k tomu, že úředníci začali myslet i na občany se sluchovým postižením," popisuje Šárka Prokopiusová.

A jaké jsou podle Světové zdravotnické organizace tři nejdůležitější faktory, které ničí sluch? Je to hluk, nikotin a léky.

A právě na téma hluku se chce v následujících letech zaměřit i Mezinárodní federace nedoslýchavých, která dlouhodobě upozorňuje, že je potřeba věnovat pozornost tomu, jak hlasitou hudbu lidé poslouchají. Hlasitý poslech totiž nenávratně ničí sluch.

Veronika Cézová

SVĚTOVÝ DEN SLUCHU 3. 3. 2021

Pandemie koronaviru jako příležitost

„Prosím, můžete mi to zopakovat? Nerozumím vám.“

Toto je věta, kterou v „době rouškové“ již použil asi každý z nás. Právě zakrytá ústa lidem ztěžují dnes a denně komunikaci. A nejvíce na to doplácí především lidé, kteří mají problémy se sluchem. Věděli jste, že takových je podle Světové zdravotnické organizace neuvěřitelných 360 milionů? Tedy každý dvacátý člověk.

A jak vypadají čísla za Českou republiku? U nás máme dle kvalifikovaných odhadů půl milionu nedoslýchavých a ohluchlých lidí a 8-10 tisíc neslyšících, kteří ke komunikaci využívají znakový jazyk.

Lidé se sluchovým handicapem byli až do začátku pandemie často přehlíženi skupinou. Důvod? Sluchové postižení není vidět. Proto mu média, ale ani veřejné instituce, nevěnovaly takovou pozornost jako jiným zdravotním postižením. Přitom tento typ postižení s sebou mnohdy nese – kromě problémů s běžnou komunikací – i sociální izolaci nebo problémy s duševním zdravím.

„Jestli za něco můžeme být covidu-19 vděční, je to právě otevření tématu sluchového handicapu. Najednou se i zcela zdraví lidé dostávají do situace, že ostatním nerozumí v obchodě, v lékárně, na úřadech. A toto je přitom běžná zkušenost lidí, kteří mají ztrátu sluchu," vysvětluje Šárka Prokopiusová, prezidentka Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR.

Právě Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, největší neziskovou organizaci pomáhající lidem se sluchovým postižením s 55 pobočnými spolky po celé republice, kontaktovalo vloni mnoho lidí, kteří mají problémy s komunikací. A nešlo jen o lidi se sluchovým handicapem, ale i o zcela zdravé jedince. Svaz jako první proto zareagoval na problémy s rouškami a začal poptávat průhledné ochranné štíty. Zásadně se také zasadil o povolení používání těchto průhledných štítů ve školách, v nichž jsou integrovány děti se sluchovým postižením i ve speciálních školách, neboť to původně nebylo možné.

„Stejně tak jsme měli podíl na tom, že Česká televize začala přinášet podstatné části „covidového“ zpravodajství i v českém znakovém jazyce. A díky naší soustavné činnosti a připomínkování jsme i na Ministerstvu zdravotnictví přispěli k tomu, že úředníci začali myslet i na občany se sluchovým postižením," popisuje Šárka Prokopiusová.

A jaké jsou podle Světové zdravotnické organizace tři nejdůležitější faktory, které ničí sluch? Je to hluk, nikotin a léky. A právě na téma hluku se chce v následujících letech zaměřit i Mezinárodní federace nedoslýchavých, která dlouhodobě upozorňuje, že je potřeba věnovat pozornost tomu, jak hlasitou hudbu lidé poslouchají. Hlasitý poslech totiž nenávratně ničí sluch. ■

TEXT: Veronika Cézová
 FOTO: Veronika Cézová, ivysilani.cz, tydenmozku.cz

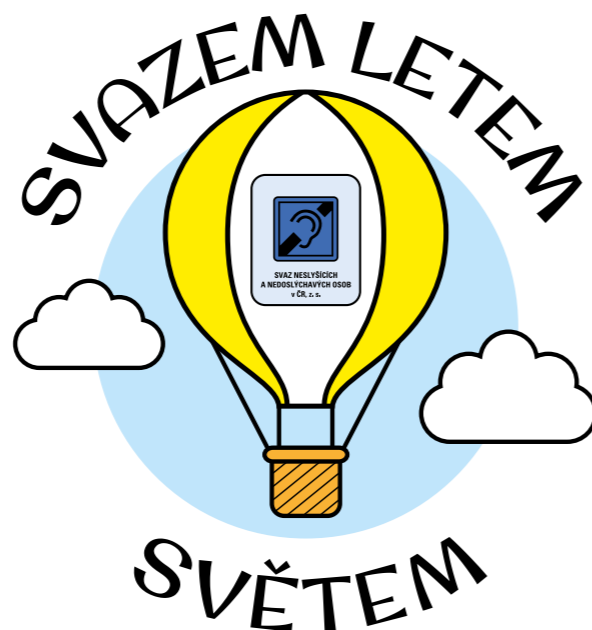
text ve ZJ

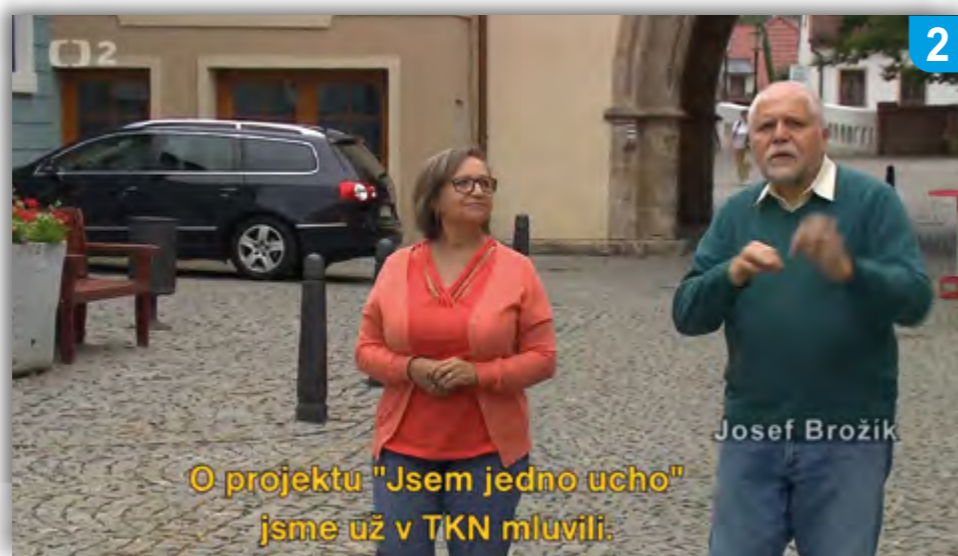
SVAZEM LETEM SVĚTEM

Přinášíme vám novou rubriku, kde vás budeme informovat o aktualitách a zajímavostech ze Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, největší organizace pomáhající lidem se sluchovým handicapem.

1) Natáčení videí pro Ministerstvo zdravotnictví ČR
 Podařila se nám skvělá věc! Ministerstvo zdravotnictví zveřejnilo překlady informačních materiálů k onemocnění covid-19 do českého znakového jazyka. Videá jsou k dispozici na www.covid.gov.cz/situace/osoby-se-zdravotnim-postizenim/informace-ve-znakovem-jazyce. Natáčení videí, které náš Svaz pomáhal dojednat, má na starosti naše kolegyně Pavlína Spilková.

2) Jsem jedno ucho – 100. osobnost
 Projekt Jsem jedno ucho, který odstartoval v květnu 2018, představí na konci dubna již 100. osobnost se sluchovým handicapem! Stane se jí Josef Brožík, skvělý pedagog, scénárista a moderátor pořadu Televizní klub neslyšících. Pořad je pravidelně vysílán na ČT2.

3) Webinář Mezinárodní federace nedoslýchavých
 Šéfredaktorka našeho časopisu Jsem jedno ucho a tisková mluvčí Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR Veronika Cézová se 13. ledna zúčastnila online webináře Mezinárodní federace nedoslýchavých (International Federation of Hard of Hearing People). A co nejdůležitějšího zaznělo? Podle Mezinárodní federace nedoslýchavých pandemie covid-19 zdůraznila důležitost jednoho opomíjeného smyslu – sluchu. Lidé napříč profesemi a státy si začali uvědomovat, jak je osobní komunikace důležitá – ale s rouškou velmi ztížená. Díky covid-19 se tedy na sluch přenesla velká pozornost. Dále federace zdůraznila, že se v následujících letech musí pozornost věnovat i tomu, jak hlasitou hudbu lidé poslouchají. A zaměřit se i na problémy s hlukem, který ničí sluch.

4) Šárka Prokopiusová 8. března
 Naše prezidentka Šárka Prokopiusová se 8. března – symbolicky na Mezinárodní den žen – zúčastnila mezinárodního webináře na téma neslyšících lidí, které jsou ve vedení organizací neslyšících!

5) Knihy a časopisy Jsem jedno ucho k dostání i v Brně
 Šárka Prokopiusová a Linda Hudson dovezly Ivetě Melichar do Brna do Centra denních služeb pro sluchově postižené knížky Jsem jedno ucho 2020 (vydání v září 2020) i Jsem jedno ucho. Stále! (vydání v září 2019) a naše časopisy. K dostání jsou pro veřejnost na adrese Vodova 1391, 612 00 Brno-Královo Pole.

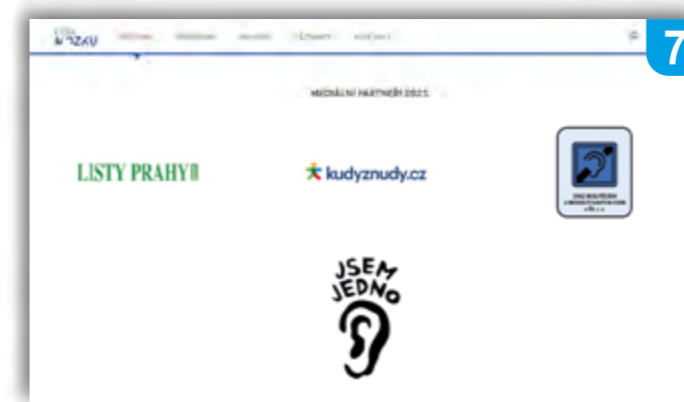
6) Diskuze k nákupu baterií do sluchadel

Na našich facebookových stránkách nejen informujeme, ale také sdílíme zkušenosti našich fanoušků. A zároveň tím propojujeme naše příznivce, kteří si mohou vyměňovat zkušenosti. To je i případ nejúspěšnějšího příspěvku o nemožnosti sehnat v lékárnách během pandemie koronaviru baterie do sluchadel. Zákaz prodeje baterií byl podle výkladu mnoha lékárníků nejasný, a tak zatímco v některých lékárnách lidé baterie sehnali, v jiných dostali odpověď, že je prodat – kvůli vládním opatřením – nesmí.

7) Mediálními partnery festivalu Týden mozku Akademie věd ČR

Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR a náš časopis Jsem jedno ucho se stal mediálním partnerem festivalu Týden mozku Akademie věd České republiky! Díky tomu jsme mohli 12. března, před začátkem festivalu, uvést exkluzivní příběh v rámci projektu Jsem jedno ucho – jako 94. osobnost jsme představili profesora Josefa Syku. Ten založil Českou společnost pro neurovědy, které předsedá. Celý život se zabývá neurofyzologií sluchu, sluchovým systémem a vlivem hluku na člověka.

8) Spolupráce s Centrem dopravního výzkumu

Náš Svaz navázal spolupráci s Centrem dopravního výzkumu. Oslovili jsme naše fanoušky na facebookových stránkách Svazu i projektu Jsem jedno ucho, kde jsme nasbírali poznatky na téma zkušeností, které mají sluchově handicapovaní nejen na přechodech pro chodce. Zkušenosti našich fanoušků jsme předali Centru dopravního výzkumu, které s nimi bude dále pracovat spolu s Ministerstvem dopravy.

9) Trička Jsem jedno ucho

Pro naše příznivce jsme nechali vyrobit bavlněná a funkční trička na sport. Jednou z hrdých nositelek trička je i Marie Biedermannová, neslyšící a těžce slabozraká 28. osobnost projektu Jsem jedno ucho.

10) Nový člen týmu

V našem Svazu jsme přivítali novou posilu. Je jí malá Verunka, která se narodila 17. února 2021 šéfredaktorce časopisu Jsem jedno ucho. ■

PROJEKT JSEM JEDNO UCHO

Rok 2020 v číslech

Počet besed: 2

První beseda se konala v únoru 2020 v Brandýse nad Labem pro žáky 8. třídy. Druhá beseda se uskutečnila v červenci v Táboře, kde jsme školili lékaře, fyzioterapeuty a zubní hygienistky. Ostatní nasmlouvané besedy (pro žáky základních škol, studenty gymnázií a pro knihovníky) jsme museli z důvodu pandemie koronaviru zrušit.

Křest 3. knihy

24. září 2020 se konal křest třetí knihy osobností Jsem jedno ucho s názvem Jsem jedno ucho 2020. V knize je 30 nových příběhů. Křest se konal v Karolinu Univerzity Karlovy pod záštitou rektora Univerzity Karlovy prof. MUDr. Tomáše Zimy, DrSc.

Počet nových příběhů lidí se sluchovým handicapem: 35

Veřejnosti jsme tak do konce roku 2020 představili celkem 85 osobností nejen s různými vadami sluchu, ale i tlumočníky, přepisovatele a lékaře.

Počet časopisů: 5 čísel

Únor 2020 na téma Láska v tichu aneb když jeden z partnerů neslyší, duben 2020 na téma Koronavirus jako příležitost, červen 2020 na téma Titulkování pořadů v televizi, září 2020 na téma Ztráta sluchu v dospělosti a listopad 2020 na téma CODA – slyšící potomci neslyšících rodičů.

Česká televize

Oslovila nás Česká televize, konkrétně Televizní klub neslyšících, zajistili jsme tak mediální propagaci 8 osobnostem Jsem jedno ucho. Ty v České televizi představily široké veřejnosti témata jako je tinnitus, nedoslýchavost či kochleární implantáty.

Počet dosahů: 5000

Přestože do sociální sítě Facebook nedáváme ani korunu, naše příspěvky jsou úspěšné i organicky – zejména témata jako jsou sluchadla či různé novinky ze světa neslyšících, o kterých pravidelně informujeme širokou veřejnost, mají dosah i více než 5000 lidí a další desítky lidí je pak od nás sdílí.

Počet fanoušků za rok 2020: 1845 (A sleduje nás 1927 lidí!)

Nárůst oproti roku 2019 je o cca 400 nových fanoušků bez toho, abychom si zadávali reklamu.

TO JSME MY | Šárka Prokopiusová Prezidentka Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR

Kdo jsou ti, kteří pomáhají lidem se sluchovým handicapem a denně se podílejí na chodu Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR?

V našem novém seriálu vám je detailně představíme. A začínáme – kým jiným – než samotnou prezidentkou Svazu Šárkou Prokopiusovou.

Šárko, jako prezidentka Svazu máš velmi obsáhlou agendu. Co všechno obnáší tvá práce?

Funkce prezidenta je především statutární a reprezentativní, tedy mojí hlavní činností je komunikace a spolupráce s různými subjekty, jako jsou ministerstva, Úřad vlády, kraje či magistráty. Kromě toho jsme zapojeni v hnutí osob se zdravotním postižením a velmi

aktivně spolupracujeme např. s Kanceláří Veřejného ochránce práv, Vládním výborem pro osoby se zdravotním postižením, s Českou televizí, s Asociací organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel a s Národní radou osob se zdravotním postižením. Jsem členkou Pacientské rady ministra zdravotnictví, komunikujeme se školami pro sluchově postižené... Všude tam se snažím o prosazování zájmů osob se sluchovým postižením.

Tvůj přesah je však i mimo Českou republiku...

Přesně tak, zastupuji Svaz v mezinárodních organizacích, kterých jsme členem. Jedná se o účasti na různých průzkumech, analýzách či jednáních. Za velmi podnětné v této oblasti považuji sdílení

dobrych praxí, kdy se můžeme inspirovat zkušenostmi z jiných států při hledání naší cesty.

Jak se angažuješ jako prezidentka ohledně financí?

Na starosti mám především finanční řízení – vyhledávám vhodné projekty. Píši je buď sama, nebo s kolegy vyplňujeme žádosti. Podílím se na řízení projektů a jejich následném vyúčtování. S řízením projektů souvisí též práce s lidmi, podpora zaměstnanců a snaha o vytváření co nejlepších podmínek pro ně. Mám radost, že v této oblasti náš tým spolupracuje dlouhodobě a mohu se na něj spolehnout. Právě díky tomu, že mám skvělé kolegy, mě práce baví a jde nám společně od ruky.

Dá se říci, jaké roční období je pro tebe – co se týče chodu Svazu – nejnáročnější?

Práce je hodně v průběhu celého roku, ale podzim a následně začátek roku je náročnější než období pozdního jara a léta. Souvisí to s financováním, kdy se na podzim podává nejvíce žádostí na příští rok a zároveň se plynule přechází do vyúčtování projektů za rok uplynulý. V současnosti je to ale jinak, v podstatě celý rok jsme se nezastavili. Sice se změnil způsob práce a část věcí se odehrává na dálku, z domova, ale vzhledem ke změnám režimu probíhaly změny po celý rok. Neustále jsme hledali nové způsoby, jak pracovat, abychom mohli i během nouzových opatření poskytovat naše služby a neomezovat naši činnost. Psali jsme mimořádné žádosti a sháněli ochranné prostředky. Domlouvali jsme tlumočení na úrovni ministerstev a vlády a plnili jsme mnoho dalších úkolů. Takže asi nemohu loňský rok nijak rozdělit, práce bylo neustále dost a je tomu tak i nadále.

„Jednali jsme s hlavní hygieničkou, aby bylo možné používat obličejové štíty ve školách pro sluchově postižené.“

S kým ve Svazu spolupracuješ nejvíce a jak si dělíte agendu?

Sekretariát řídí ředitel Jaroslav Paur se svojí zástupkyní a asistentkou sekretariátu Radkou Klinderovou. Ti mají na starosti především plynulý chod. Jaroslav řeší např. smluvní vztahy, konzultujeme různé finanční a personální záležitosti, agendu si společně dělíme dle potřeby. Radka má na starosti praktický chod sekretariátu a správu pokladen. Dohlíží, aby bylo všeho dost, co se týče materiálu.

Hlídá různé termíny a zajišťuje služby, které potřebujeme. Především je kontaktní osobou pro komunikaci s pobočkami. Vše, co je třeba poslat na pobočky, nebo co naopak pobočky potřebují řešit s námi, jde přes Radku. Dále každý velký projekt – Centrum zprostředkování tlumočení neslyšícím (CZTN), Jsem jedno ucho a evropské projekty zaměřené na zkvalitňování sociálních služeb poskytovaných Svazem nebo jeho pobočkami – má své manažerky, které vlastní projekty skvěle vedou. V zádech nám pak stojí pan ekonom a mzdová účetní, bez nichž bychom nemohli pracovat. To sice nejsou naši zaměstnanci, služby si od nich nakupujeme, ale spolupracujeme s nimi již dlouhá léta a jsou nedílnou a důležitou součástí týmu.

Celý loňský rok byl ve znamení pandemie koronaviru. Co všechno covid-19 ve Svazu ovlivnil?

Mnoho plánovaných záležitostí muselo být zrušeno, nebo se konalo online. To je asi největší změna – porady a jednání výkonného výboru Svazu se konají onli-

ne. Ano, mnoho věcí lze řešit i bez osobního kontaktu, ale za sebe se těším, až se budeme opět potkávat. Lidský kontakt je přece jen nenahraditelný. A hlavně spousta věcí se vyřeší mimochodem, o přestávkách mezi jednáními. A tak to nyní vlastně nefunguje. Koronavirus ovlivnil i obsah mojí práce. S nouzovým stavem, spoustou nových informací navíc, ještě více zesílila potřeba řešit dostupnost informací pro lidi se sluchovým postižením. Snažíme se na našem webu prezentovat všechny aktuální změny formou znakového jazyka a stručného textu. Odkaz na tento web se podařilo umístit i na vládní portál zaměřený na covid-19. Kromě toho proběhla spousta jednání ohledně zlepšení dostupnosti informací všem. Podílíme se na jednáních s vládou, aby zajistila tlumočení a další zpřístupnění (např. titulky na videích) svých tiskových konferencí. O stejných záležitostech jsme se střídavými úspěchy jednali s MZ a MPSV. Přesvědčujeme je, aby svá videa titulkovali nebo překládali do znakového jazyka.

Jednali jsme s hlavní hygieničkou, aby bylo možné používat obličejové štíty ve školách pro sluchově postižené a všude tam, kde jsou integrované děti se sluchovým postižením.

Jednou z velkých logistických výzev bylo jistě i shánění a distribuce ochranných pomůcek...

Ano, zajišťovali jsme ochranné pomůcky nejen pro pražské sídlo Svazu, ale i pro pobočky po celé republice – a to včetně dodávek na místo. Snažili jsme se udělat maximum proto, aby tlumočnické služby CZTN fungovaly bez omezení, ale zároveň tak, aby naši tlumočníci nebyli ohroženi nákazou více, než je nutné... Prostě loňský rok byl hlavně ve jménu koronaviru.

Jak se podle tebe změní svět po covidu?

Vnímám posun v pohledu veřejnosti na problém neslyšení. Protože s rouškami tak trochu špatně slyší všichni. Mnoho lidí si skutečně uvědomilo, že bez možnosti vidět na obličej a ústa člověk hůře, nebo vůbec nerozumí. A také se ukazuje, že těch lidí není vůbec málo. Úsilím o zpřístupnění informací se nám podařilo prosadit tlumočení hlavního zpravodajství na České televizi, dosud bylo jen titulkované. To je obrovský přesah v osvětě, mnohem více lidí si tak může uvědomit přítomnost skupiny lidí s vadami sluchu. Změnily se i způsoby jednání, online platformy umožňují automatický přepis. Možnost vidět se na videu sice komunikaci usnadňuje, avšak ne zcela, neboť zvuk je maličko opožděný za obrazem, což samotné odezírání znesnadňuje. Já to ale vidím pozitivně, věřím, že dopad pandemických opatření bude pro neslyšící v celkovém součtu přínosný.

Jak dokázal Svaz zareagovat v březnu na pandemii?

Začali jsme na náš web www.snnocr.cz dávat aktuální informace ve znakovém jazyce. Lobovali jsme za tlumočení tiskových konferencí a mimořádných vysílání, včetně Událostí na České televizi, čehož se nám podařilo dosáhnout. Prostřednictvím jednání s různými subjekty systematicky upozorňujeme na potřebu přístupnosti informací osobám se sluchovým postižením. Daří se nám

to se střídavými úspěchy prosadit – např. MPSV či MZ se již snaží o systematické řešení.

„V roce 2015 se podařilo získat finance a zrealizovat rozsáhlou opravu Domova neslyšících v Brně, kde se vybudovaly nové byty.“

Mohla bys vyjmenovat tři věci, které se ti z tvého pohledu podařilo ve funkci začít či případně rovnou dotáhnout do konce?

Velmi si cením toho, že na všech zásadních legislativních změnách v uplynulých letech, týkajících se osob se sluchovým postižením, se podílel Svaz. Ať už šlo o úpravu nároku na řídičský průkaz, úpravy zákona o sociálních službách, snahu o nastavení

legislativy v oblasti tlumočení napříč jednotlivými zákony, nebo v poslední době nárok na binaurální korekci v oblasti zdravotního pojištění či zvýšení příspěvku zdravotní pojišťovny na sluchadla a kochleární implantáty. Kdybych ale měla vypíchnout tři zásadní roky...

V roce 2015 se podařilo získat finance a zrealizovat rozsáhlou opravu Domova neslyšících v Brně, kde se vybudovaly nové byty. Ty jsou za zvýhodněných podmínek k dispozici lidem se sluchovým postižením. Budova jako taková je k dispozici spolkovému životu neslyšících v Brně a v současné době to tam opět „žije“.

V roce 2017 Svaz převzal od ASNEPu celorepublikovou tlumočnickou službu CZTN. Důvodem byla snaha ASNEPu zaměřit se více na své hlavní poslání – advokacii ve prospěch osob se sluchovým postižením. Řízení celorepublikové tlumočnické služby tak bylo pro ASNEP stále větší zátěží. Pro Svaz to byl riskantní krok. Dnes po téměř 5 letech snad mohu říci, že se vyplatil, neboť se podařilo službu několikanásobně rozšířit jak v personálním, tak především ve finančním zabezpečení.

A zásadním rokem byl i rok 2018, kdy vznikl osvětový projekt Jsem jedno ucho, který je dnes velmi rozsáhlým projektem masivně zajišťujícím osvětou v oblasti sluchového postižení. Pravidelně vychází příběhy a časopis. Každý rok vydáme knihu a pořádáme besedy. Problematiku sluchového postižení se

podařilo dostat také do celostátních médií, např. do zpravodajských relací v České televizi, nebo v Českém rozhlasu. Kniha Jsem jedno ucho. Stále! v roce 2019 dokonce získala čestné uznání Ceny Vládního výboru pro osoby se zdravotním postižením za publicistické práce zaměřené na téma zdravotního postižení.

A na závěr... Prozrad', na co jsi jako prezidentka Svazu nejvíce hrdá?

Zamyslela jsem se nad otázkou z více pohledů... Když jsem v roce 2011 začala jako ředitelka sekretariátu, velmi jsem vnímala roztržitést, která vládla mezi organizacemi zastupujícími osoby se sluchovým postižením. Myslím, že se podařilo tuto skutečnost, která je velkou brzdou pro zásadní případy, jako jsou např. legislativní změny, zmírnit. V současnosti vnímám mnohem větší míru spolupráce. Vnímám, že se o tento stav velmi zasloužil především Svaz svou otevřeností a snahou o spolupráci se všemi.

Hrdá jsem také na různé akce, často na mezinárodní úrovni, které jsme pod hlavičkou Svazu úspěšně organizovali – například konference a zasedání Evropské unie neslyšících v Praze v roce 2009, Mezinárodní festival pantomimy v Brně v roce 2011, konference a zasedání Evropské federace nedoslýchavých v Praze v roce 2013. Patří k nim i mezinárodní konference ke 150. výročí vzniku prvního spolku neslyšících v Praze (1868) v roce 2018, kdy jsme vydali i historický kalendář. Nesmím zapomenout ani na tlumočení mezinárodních klání Miss & Mister Deaf, které opět po přestávce zajišťujeme od roku 2013 až dosud, a na každoroční tlumočená divadelní představení. Realizovali jsme několik evropských projektů zaměřených na zkvalitňování kvalifikace našich tlumočnicků a sociálních pracovníků, nebo celých našich služeb. V roce 2015 jsme opravili Domov neslyšících v Brně... Prostě je toho moc, na co jsem hrdá.

A určitě potěší i prestižní ocenění zvenci, že?

Přesně tak. Velkou radost mi dělá skutečnost, že v uplynulých letech několik našich kolegů a dlouholetých pracovníků bylo oceněno za svou dlouholetou práci. Viceprezident Svazu získal prestižní cenu Olgy Havlové. Jaroslav Paur a Mojmír Janků získali ocenění Mosty za celoživotní přínos v hnutí osob se zdravotním postižením, v úzkých nominacích pak byli i další – Eva Maršounová, Dagmar Radilová či František Mencner. Lidí, kteří si ocenění zaslouží, je ale v našich pobočkách mnohem více. Jsem tedy hrdá na to, že s nimi mohu spolupracovat. Co se týče mé osoby, od roku 2012 jsem členkou předsednictva NRZP a od roku 2018 členkou Pacientské rady, poradního orgánu ministra zdravotnictví, což považuji za velmi důležité z hlediska zastoupení osob se sluchovým postižením na nejvyšší úrovni a jsem hrdá na to, že se těchto jednání mohu účastnit. ■

MŠ, ZŠ A SŠ PRO SLUCHOVĚ POSTIŽENÉ VE VALAŠSKÉM MEZIŘÍČÍ ŘEDITEL ANTONÍN LIEBEL: Jako kluk jsem do školy chodil krást ovoce, teď to tu vedu

Z rušné ulice zahybám a procházím branou. Předě mnou se rozevřívá rozlehlá zahrada. A na jejím konci dominuje nádherná, sluncem zalitá historická budova.

„Podlahově jsme dokonce největší budova ve Valašském Meziříčí,“ říká

s hrdostí v hlase během vítání Antonín Liebel, ředitel MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené.

Škola se může chlubit nejen tímto prvenstvím. Vychovala i řadu výjimečných neslyšících osobností. Martin Látal (86.

osobnost), Marie Mašláňová (66. osobnost). Ale tím výčet rozhodně nekončí.

Hlavně když jsou šťastní

„Chodil sem i sportovní střelec Marek Bartošek, Verča Grygarová, Henry Mi-

kulík, Anetka Kunetková, která studuje UMPRUM, bratři Vlahučovi, kteří pracují ve Frýdku-Místku jako městští policisté... Jo, je těžké si na všechny vzpomenout... Ne všichni jsou třeba mediálně známí. Někdo třeba peče v pekárně, jiný sází květiny... Je jedno, co dělají. Mám hlavně radost, když jsou šťastní,“ usmívá se ředitel.

A u něj to nejsou jen prázdná slova. Když procházíme po chodbách, zastavují ho děti z mateřské školy i starší žáci. Všichni s ním chtějí prohodit alespoň pár slov. Někteří na něj mluví, jiní znakují.

V lednu, kdy sem přijíždím na reportáž, funguje prezenčně pouze mateřská a základní škola. Středoškoláci mají distanční výuku.

To názorně vidíme v jedné ze tříd, kam se jdeme s ředitelem podívat. Od katedry nám mává jedna z vyučujících. Sedí v prázdné třídě, má zapnutý počítač a zrovna jí začíná výuka předmětu Zahradnictví.

Ředitel zamává na vyučující: „Jo, ty máš výuku. Tak to tě nebudeme rušit.“ A zavírá dveře.

Menšina neslyšících pedagogů

Ve škole ve Valašském Meziříčí pracuje 146 zaměstnanců. Těch neslyšících je tam menšina. „Máme jich zde asi deset. Je těžké je sem dostat, protože málokdo z neslyšících tu chce dělat. Jsme takový okraj republiky, neslyšící to láká spíše do větších měst... Absolventi často mizí do Prahy,“ vysvětluje.

Ve škole fungují logopedické a surdopedické třídy. „U vad řeči se snažíme děti co nejvíce integrovat. Neslyšící většinou zůstávají u nás od mateřské školy až po střední školu, žáky s vadami řeči se však snažíme integrovat časem do běžných škol.“

Od loňského roku, kdy se v březnu zavřely školy, se i tato škola musela ze dne na den přizpůsobit a najet na distanční výuku. „Důležité bylo hlavně udržet si nadhled, nepanikařit. Samozřejmě nejnáročnější byla ta pedagogická stránka, kdy jsme měli za úkol udělat vše tak, aby byla výuka nejen atraktivní, ale zároveň i efektivní.“

S přechodem na distanční výuku škola operativně zajišťovala i technické vybavení a internet. „Oslovili jsme

nadace, mnoho věcí jsme pak dokoupili i z vlastních zdrojů.“

Online oslava

Letos škola slaví 110. výročí. A oslavy budou – kvůli přetrvávající pandemii koronaviru – v online podobě. „Už v průběhu příprav jsme tušili, že bude problém s fyzickým setkáním. Celou oslavu jsme tak udělali do online podoby.“

Na počítači mi ředitel ukazuje video na YouTube, kde se míhají časosběrné záběry školy. Když vypráví o tom, jak mají video „na svědomí“ sami žáci, má v očích hrdost.

„Máme i školní televizi. V této době se snažíme hodně věcí dávat na YouTube. Představujeme tím tak perfektní práce našich studentů. Naši neslyšící studenti také udělali například i pozvánku na sto let republiky. Bylo to zvukově podkreslené – na tom s neslyšícími studenty spolupracovali studenti s jinými handicap. Do toho zpíval Havelka... Líbilo se mi, jak si studenti rozdělili role. Někdo byl herec, někdo režisér, někdo střihač... Moc se to povedlo.“

Na to, že jsou podle jeho slov „vesnická škola“, se nemusejí za své aktivity vůbec stydět. Mimo jiné vytvořili například multimediální učebnice. „Jsou ve třech mutacích: v češtině, ve znakovce a ještě mají titulky.“

12 let ředitelem

Když procházíme školou, historie tu dýchá z každého rohu. A i samotný Antonín Liebel je takovým místním inventářem. Jako ředitel sem nastoupil před dvanácti lety... A do školy to neměl daleko, bydlel kousek odsud.

„Můj příběh je takový poetický. Bydlel jsem za plotem školy, nyní zde mám dole ředitelský byt. Věřím, že když je člověk součástí školy, má k areálu i větší vztah, větší přehled,“ popisuje ředitel.

„A jak se ten kruh hezky uzavírá – jako malý jsem dokonce některé neslyšící znal. Chodili jsme na školní pozemky krást ovoce. Když jsem pak viděl inzerát, že tu hledají ředitele, řekl jsem si, že bych si mohl spravit karmu,“ směje se Antonín Liebel ve své pracovně, kde před sto lety seděl i samotný Tomáš Garrigue Masaryk... ■

STUDIUM OBORU TLUMOČNICTVÍ ČESKÉHO ZNAKOVÉHO JAZYKA

Tlumočení je výjimečná dovednost. V tlumočnickém studiu uspějí lidé, kteří rádi komunikují s lidmi a propojují jejich světy.

Pro všechny zájemce o nevědní studium se tento obor otevírá již 6. rokem na VOŠ, SŠ, ZŠ a MŠ Štefánikova 549 v Hradci Králové.

VOŠ je součástí školy pro neslyšící a nedoslýchavé děti. Zájemci o studium tak budou každodenně obklopeni znakovým jazykem nejen při výuce, ale ve všech prostorách školy. Získané znalosti a dovednosti využijí přímo v praxi. Seznámí se s fascinujícím světem komunity Neslyšících a pochopí krásu a bohatost českého znakového jazyka. Poptávka po kvalitních tlumočnických českého znakového jazyka je ve všech oblastech České republiky velmi vysoká.

Denní studium probíhá od pondělí do čtvrtka 30 hodin týdně. Ve spolupráci s Univerzitou Hradec Králové mohou zájemci současně absolvovat bakalářský obor zaměřený na speciální pedagogiku a probíhá dálkovou formou.

Know-how a výukové postupy jsou co do kvality srovnatelné s vysokou školou. Studenti se v jedinečném vzdělávacím programu naučí zcela nový způsob komunikace. Učení obsahuje

teorii tlumočení a praktické tlumočnické dovednosti vše v souladu s nejnovějšími trendy. Obor nabízí široké uplatnění v praxi jako například tlumočení a působení ve výuce a vzdělávání dětí ve všech školách v naší zemi, ve zdravotnictví, na úřadech, u soudů, v médiích i umělecké sféře.

Ve výuce se využívají moderní technologie 21. století včetně speciálního online výukového nástroje z USA "GoReact". Krok za krokem sbor profesionálních pedagogů vede své studenty na cestě k profesionálnímu působení v roli tlumočnicka znakového jazyka.

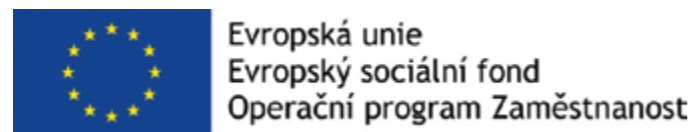
Díky pandemii a distanční výuce byl zdokonalen alternativní způsob výuky. Studenti jsou tak plně zapojeni do vzdělávacího procesu i v současné koronavirové krizi. Velký důraz se klade na praktickou využitelnost získaných poznatků a na propojení naučeného s praxí. V týmu působí profesionální neslyšící učitelé znakového jazyka a zkušení tlumočníci českého znakového jazyka.

Více informací o programu lze nalézt na www.neslhc.com/vysli-odborna-skola.

ZKVALITŇUJEME SOCIÁLNÍ SLUŽBY PRO NESLYŠÍCÍ

CZ.03.2.63/0.0/0.0/17_071/0007605

Rádi bychom vám představili, co se za období od konce října 2020 do poloviny února 2021 (uzávěrka tohoto čísla časopisu) podařilo v rámci projektů Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, z.s. (dále jen "SNN v ČR"), spolufinancovaných Evropským sociálním fondem prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost, uskutečnit, a to i přes nepříznivou epidemiologickou situaci v ČR.

Realizace jednoho z projektů – *Zkvalitňujeme sociální služby pro neslyšící (CZ.03.2.63/0.0/0.0/17_071/0007605)* – byla ke dni 31. 12. 2020 ukončena a nyní již žádná z aktivit neprobíhá.

Na podzim 2020 většina aktivit tohoto projektu již skončila – probíhaly poslední konzultace a práce na aktualizacích standardů kvality v sociálních službách, poslední akreditovaný kurz (byl určen pro tlumočnický znakového jazyka), metodické setkání, mezioborová setkání v Ústeckém kraji a ve Zlínském kraji a v polovině prosince 2020 také závěrečná konference projektu.

Celkem se za dobu realizace projektu (od 1. 10. 2018 do 31. 12. 2020) povedlo uskutečnit:

- **vyhodnocení 20 sociálních služeb** v 9 zapojených organizacích,
- **105 konzultací** za účelem aktualizace standardů a navazujících metodických postupů a **videa prezentující sociální služby** vybraných zapojených organizací ve formě srozumitelné pro osoby se sluchovým postižením,
- **12 kurzů** akreditovaných u Ministerstva práce a sociálních věcí (z toho 3 kurzy byly určeny primárně tlumočnickům českého znakového jazyka a ostatní kurzy všem zaměstnancům zapojených organizací) a **8 metodických setkání** (např. na téma příslušnosti ke kompenzačním pomůckám, způsobu vykazování sociální práce a komunikace s krajem, na jednotlivé druhy sociálních služeb...),
- zpracování a zprovoznění **datové evidence a vykazování sociální práce**,
- 11 mezioborových setkání (ve většině z krajů, kde působí některá ze zapojených organizací, proběhlo alespoň jedno setkání, někde dokonce více) a **závěrečná konference**, kde došlo ke zhodnocení působení v projektu a řešení otázky nepříznivé sociální situace osob se sluchovým postižením.

Více o průběhu projektu naleznete na webové stránce snn-cr.cz/zkvalitnujeme-socialni-sluzby-pro-neslysici.

Velice děkujeme všem 10 zapojeným organizacím za účast na projektu, ochotu na sobě pracovat a provádět změny. Také děkujeme všem najatým odborným konzultantům, tlumočnickům, přepisovatelům, lektorům kurzů, vzdělávacím organizacím, Evropskému domu a všem, kteří se na projektu podíleli.

Realizace druhého projektu – *Zkvalitňujeme sociální služby pro neslyšící v Praze (CZ.03.2.63/0.0/0.0/19_099/0015356)* – úspěšně pokračuje a stále probíhají jeho aktivity.

Na podzim 2020 bylo naplánováno vyhodnocení některých zapojených sociálních služeb, ale z důvodu epidemiologické situace proběhlo celé vyhodnocení pouze v jedné zapojené sociální službě a v další službě proběhla pouze část vyhodnocení. Zbývající vyhodnocení jsou naplánována na jaro 2021. Na výsledky těchto vyhodnocení budou poté navazovat konzultace s odbornými konzultanty s cílem aktualizovat standardy kvality v sociálních službách a navazující metodiky.

Dále proběhlo **dne 1. 12. 2020 mezioborové setkání**, kterého se zúčastnili zástupci všech 4 zapojených sociálních služeb a dále pak zástupci ostatních poskytovatelů sociálních služeb pro osoby se sluchovým postižením na území hl. města Prahy (Tichý svět, o.p.s.; Centrum pro dětský sluch Tamtam, o.p.s. a Česká unie neslyšících, z.ú.) a dále pak zástupci dalších institucí (Filozofická fakulta UK a ASNEP). Byly zvány i další instituce, ty se však nakonec nezúčastnily. Obsahem setkání byla stávající spolupráce mezi jednotlivými subjekty (pozitiva i negativa) a možnosti jejího rozvoje do budoucna, též sdílení zkušeností z nouzového stavu a předávání důležitých informací. Setkání bylo hodnoceno velice pozitivně všemi zúčastněnými a byla zmiňována touha po větší spolupráci i do budoucna. Na duben 2021 je předběžně plánované další podobné setkání na téma seniorů v sociálních službách (převážně pobytových) a poté proběhnou ještě 2 další mezioborová setkání (pravděpodobně na podzim 2021 a poslední na jaře 2022). Informace a pozvánky na setkání budou zveřejněny na webových stránkách SNN v ČR, z.s. v sekci věnované projektu zde snn-cr.cz/zkvalitnujeme-socialni-sluzby-pro-neslysici-v-praze.

Ve spolupráci se zapojenými organizacemi též plánujeme **akreditované semináře** (proběhnou 4) a **metodická setkání** (proběhnou též 4). První z akreditovaných kurzů by měl proběhnout začátkem března 2021. Tyto akreditované kurzy a metodická setkání jsou určeny pouze zaměstnancům zapojených organizací a jejich sociálních služeb. Informace o nich jsou pravidelně zveřejňovány na webových stránkách SNN v ČR, z.s. zde snn-cr.cz/aktualni-nabidka-akreditovanych-kurzu.html. ■

Foto: Jiří Čejka

Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, z.s. | Karlínské náměstí 12, 186 03 Praha 8
IČ: 00676535

Redakční rada: Veronika Cézová | šéfredaktorka,
Šárka Prokopiusová, Pavlína Spilková

Grafika: Tereza Kawuloková
Jazyková korektura: Tereza Kawuloková
Překlad do ČZJ: Monika Goldefusová,
Pavlína Spilková, Zuzana Hájková
Technická podpora: Marek Spilka

Titulní foto: archiv vědců

ISSN 2694-9156 (Print)
ISSN 2571-2233 (Online)

Dvanácté číslo vyšlo **14. dubna 2021**.

ŽIVOTNÍ JUBILEUM

Jaroslav Paur

85

Jaroslav Paur, ředitel sekretariátu Svazu neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, oslaví 22. dubna neuvěřitelné jubileum.

Proč neuvěřitelné?

Všichni, kdo Jaroslava znáte, byste mu tento věk určitě netipovali.

*Milý Jaroslave,
k Tvým 85. narozeninám
přejeme srdečně za celý Svaz
hodně zdraví, štěstí, lásky,
elánu a nápadů do dalších let!*

Text: Veronika Cézová

Foto: Jiří Čejka